

IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR

Ro'ziyeva Feruza Yoqubovna

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7184201>

Kalit soʻzlar: raqamlashtirish, axborot texnologiyalari, mikroelektronika, global, neyroteknologiyalar, tarmoq.

Key words: digitalization, information technologies, microelectronics, global, neurotechnologies, network

O'zbekiston o'z oldiga kuchli demokratik, ilg'or rivojlangan davlatlar safidan mustahkam o'rin egallashni maqsad qilgan. Dunyoning rivojlangan 50 mamlakati qatoriga kirish — bosh vazifa. Bu boradagi islohotlar esa xalqimizga munosib sharoit yaratib berish maqsadida amalga oshirilyapti. E'tibor berayotgan bo'lsangiz, keyingi yillarda O'zbekistonning shaxdam odimlari xalqaro hamjamiyat tomonidan e'tirof etilmoqda. Xususan, nufuzli "The Economist" jurnali dunyoning ikki yuzga yaqin davlatlari orasidan O'zbekistonni "Yil mamlakati", deb topgani fikrimiz tasdig'idir. Ya'ni ushbu nashr O'zbekistonni 2019-yili dunyoda eng ko'p yaxshi tarafa o'zgargan mamlakat, deb topdi. E'tiborlisi, yangilik O'zbekistongacha Markaziy Osiyoning biror bir davlati bunday e'tirofga loyiq ko'rilmagani bilan ham o'ziga xos ahamiyat kasb etadi. Vaholanki, respublikamiz yaqin-yaqingacha, aksariyat tahlilchilar tomonidan jahonning "eng yopiq" davlatlaridan biri sifatida qiyos berib kelinardi. Ochig'ini aytganda, mamlakatimiz haqidagi bunday nekbin mujda xalqaro miqyosda katta aks sado berdi. Bu, albatta, yurtimizda qisqa vaqt davomida oqilona yo'lga qo'yilgan ichki va tashqi siyosatning amaliy ifodasidir, desak, ayni haqiqat.

Iqtisodiyotni raqamlashtirish - bu raqamli texnologiyalarni iqtisodiyotga keng joriy etishdir. Bu hodisa dunyoning aksariyat mamlakatlarida axborot texnologiyalari, mikroelektronika va aloqaning jadal rivojlanishi bilan bog'liq. Iqtisodiyotni raqamlashtirish global jarayondir. Ilg'or ishlab chiqarish texnologiyalari (ATT), end-to-end axborot texnologiyalari, neyroteknologiyalar, narsalar interneti va sun'iy intellektni rivojlantirish.

"Raqamli iqtisodiyot" tushunchasini ta'riflashda ko'plab yondashuvlar mavjud. Raqamli iqtisodiyot raqamli axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy munosabatlar tizimidir, deb ta'riflaydi Jahon banki. "Raqamli iqtisodiyot" va "2030 yilgacha axborot jamiyatini rivojlantirish strategiyasi" dasturida raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiyotning samaradorligini asosan ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyalari va barcha jarayonlarni avtomatlashtirish orqali oshirish sifatida belgilanadi. To'rtinchi sanoat inqilobi texnologiyalariga mos

keladigan odamlar o'rtasidagi munosabatlar modelini topishning yaxlit, tizimli, murakkab muammosi, ya'ni. raqamli texnologiyalar va XXI asrning boshqa yuqori texnologiyalari bilan va uni shakllantirish, ishlab chiqish va amalga oshirishda ob'ektiv belgilangan maqsadga erishishni ta'minlashi kerak, raqamli iqtisodiyotni xarakterlaydi

Texnologik taraqqiyot, global tarmoq va axborot tizimlari vositachiligidagi iqtisodiy munosabatlar tizimi raqamli iqtisodiyotdir. Yaqin kelajakda raqobatbardosh ustunlik raqamlashtirish darajasi yuqori bo'lgan kompaniyalar va davlatlarga tegishli bo'ladi. Hozirdanoq jahonning yetakchi kompaniyalari iqtisodiyotning turli sohalarida raqamli vositalarni faol joriy etmoqda, ma'lumotlar markazlari qurilishini moliyalashtirmoqda va biznes operatsiyalari va mijozlar haqidagi ma'lumotlarni saqlash tizimlarini joriy qilmoqda. Raqamli vositalar ishlab chiqarishni individuallik bilan uyg'unlashtirish, innovatsion g'oyani ishlab chiqishdan tayyor mahsulotni sotishgacha bo'lgan davrni qisqartirish va iste'molchilar talablarini qondirish uchun samarali moslashtirishga erishish imkonini beradi.